

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

פ.

עין משפט
נר מצוה

מד א מיי פ"ד מהלכות
רוח הלקה ו סמנ
לאוין קסג:
מה ב מיי פ"א מהל' מקו
ממון הלקה י:
מו ג ד מיי שם הלקה יא
יב:
מו ה מיי שם הלקה יא
ופ"ג מהל' איסורי
מזבח הלקה יב יג:

הקצוע למזבח כדאי' התם אכל בעלמא אמרינן דניכשנייהו דנייידן ומטעם זה היה אומר רבינו תם נדראה להמיר דרוסת האזכ צרוב דמעשים בכל יום דזאבים טורפין זה מן העדר דרועה מזיל הבהמה ושרינן לה אע"ג דבעלי חיים חשיבי וכן צרוב עופות דורסין אווין ומרנגולין דמותרין והיכל דנתעורר

צרובא דחייבין דפטרינן אפילו ניידי ולא אמרינן כל דפריש מרובא פריש לאו פטורין דמישחרו בהנאה קאמר אלא פטורין דלא אטרמוהו צי דינא להורגס דמיתת בעלים כך מיתת השור ועוד דלא לימי לאחלופי צאדים צאדים כולי עלמא לא פליגי דפטרינן מדע דלרבי יהודה אמהאי כונסין אותן לכיפה ועבד צעדי חיים ומקלקל חזירו וכיפתו אדרבה ליערפיניהו בקופין וליקצריניהו אלא ודאי אמי לאחלופי צאדים ועבד היכירא וכן לרצנן עבדו היכירא דפטרינן לכו ולא חיישינן לתקלה אכל דמתני' דזבחים חיישינן לתקלה טפי דליכא כגון ספק איסורין לפי שהן מוקדשין כמ"ג רכב על גבי השור וכן חזירו ורכב (קדושין 77 נה.) וסמיכה על גבי ראש גדי וטלה וחלב מוקדשין על גבי מכתו דשרי בשור הנסקל לפי שאינו דרך הנאתו (פסחים 77 נד.) ועוד דליכא איסור מעילה דהוה דבעילה דמיתת הלכך כולן ימותו ולא תתמה כיון דאיסורי הנאה נינהו הני דשמעין אמאי לא תקינו בהו רצנן מיתת ומקיקו להורגן וכי זקיקו צ"ד להרוג כל איסורי הנאה הרי האזכ והארי דמוקי לה ר"ל) והוא שהמיתו ואסורין בהנאה ולא תקינו להו מיתת אלא אמרו כל הקודם להורגן וזה ופריך רבא היינו דקתני עלה אפילו אכל חלפתא ציניהן אלא אמר רבא שנים כו' ואפילו אכל חלפתא דלא תלינן ביה שהרג אכל בשוורים אותן שיש לתלות בהן שהרגו חייבין ומשום ובערית הרע מוקדשין ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל אינו נאסר מחיים ופי' כולו ההיא שמעתא^א דממשמע שנאמר סקול יסקל איני יודע שהיא נצילה ונצילה אסורה בצרכיה מוכתת כן וסוגיא דפ"ב דקדושין (77 מ.) כל צפור טהורה לרבות את המשולחת וזה אשר לא תאכלו לרבות את השחופה ופריך ואיפוך אנה ומשני לא מנינו בעלי חיים אסורין פירוש שלא יהו מותרין כששוחטין צר מאלו שעומדין והוקצו למזבח

אי הכי הא דסני עלה וכו'. צין לריש לקיש צין לשמואל קא מותיב. אי הכי דהני אחרים דמתני' דרואחים קאמר והאי רוחא שמתערב בהוכר ולבסוף נתערב קאמר הא דמני עלה צברייתא הכי רוחא שנתערב צאחרים כולן פטורין אמר רבי יוסי אפילו אכל חלפתא ציניהן כולן פטורין מאי אפילו דקאמר ר' יוסי:

אלא אמר רבא. בשלל הוכר לבית דין קאמר כגון שנים עומדין ויאל חך מצנייהם ואין יודעין אי זה מהן זרקו שניהם פטורין אמר רבי יוסי אפילו אכל חלפתא ציניהם שהכל יודעין שהוא חסיד ולא זרקו לא מחייבין לאחד מהם הא חזקה וזהו אפילו רבי יהודה מודה ורבי יהודה דאמר כונסין אותן לכיפה לא עלה קאי אלא הכי קאמר ת"ק וחסורי מחסרה מתני' והכי קתני וסור שנגמר דינו וכו' סוקלין אותו דהא על כרחיך כולוהו אסורי בהנאה ואין הפסד לצעלים בסקילה הלכך סוקלין אותם כדי שתמיתם ממות סקילה דמתני' צ"ב: כונסין אותן לכיפה. שא"כ לסקולן שלא להטריח צ"ד אלא כונסין אותן בחדר והם מתים צרעב: והפניא. נתימותא: ולדה מוסר. לקמן מפרש לה: ולדה אסור. דעובר ירך אמו הוא וגם הוא נאסר בגמר דין אמו: והאמר רבא ולד הנוגחא אסור. בהקדמה כגון שנגחה על פי עד אחד או על פי הבעלים דמתסרה לגבוה ולא להדיוט הלכך על כרחיך שמעינן מדרבא דהיכא דליט עדים אסור אף להדיוט וצריך לגמור דין שניהם והא ליכא למימר טעמא דת"ק דתני וולדה מותר משום דלא נגמר דינו עמה דאי בשלל צא לנ"ד מאי איריא ולדה אפילו אמו נמי אס לא נגמר דינה לא מיתסרה וכי איצטרך תנא למיתני מותר הכי אשמעינן דאין זקוק להציאה לנ"ד קאמר ותיבתא דרבא: אימא אס עד שלא נגמר דינה עיברה וילדה. דהיינו צין נגיחה לגמור דין דלא הוה ולד ולא בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין ולא נגמרה וילדה. דנולד מן האיסור אסור אע"ג דלא הוה בשעת נגיחה ולא בשעת גמר דין: הניחא למאן דאמר. פלוגתא הוא בתמורה (77 נה.) א מאי איכא

א) תמורה ל: ע"ז כד.
ב) ע"ז מעו. פסחים כו.
ג) חולין נה. תמורה לא.
ד) ע"ז לע"ז. ד. ת. ומעילה
ה) ע"ז לע"ז. טו.
ו) ע"ז לע"ז. טו.
ז) ע"ז לע"ז. טו.
ח) ע"ז לע"ז. טו.
ט) ע"ז לע"ז. טו.
י) ע"ז לע"ז. טו.

מוסף רש"י

ולד הנוגחת אסור. פרה שנגחה ישראל כשהיא מעוברת ומת, ולדה ספול לקרין, היא וולדה נבחר. וטובא שנת בעד אחד או ע"פ העולם שהיו מעמטין ואין עדים בדבר אינו נסקל, ואמרינן בתורת שהים מן האלן להוציא את המוקדא, ומן האלן י"י ימיה להוציא את הטמא (ע"ז כד.). זה ודה גורם. ומוכר שאל על צמחה זו והיא גרמו לולד בינה, והיי גרמיהו איסור והיתר, דלמי מותר ואמו אסורה (תמורה כ:).

ולכן אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח לישחט ולאוסרה בצרכיה כדן שאר עופות עמאין דמתבי צקרא ופריך (והאי) רובע ורצע דאיסורו מחיים פי' דמחיים אסור לשחטן ולהקרינן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אכל להדיוט שרי והרי רובע ורצע צדידי דמחיים דמחיים חל עליהן האיסור לישחטן ואם צבלי חיים קאמרינן ורצע כן דאין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בגיחה ועבודה ואין כאן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלהי פרק ד' והי' (ב"ק 77 נה.) וסו' דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומצוה לסקולו ועד דאין לו מכר (ו) ואין לו צעלים והלוקח אין יכול לחיות בו יותר משאר אדם אכל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמני' לערוקי לאגנא ובי שמיט ליה לאחר שנגמר דינו אסור בצרכיה כך נראה לר"ת וקשה דבשלהי פ"ק דערבין (77 נה.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוסרתה וזו גמר דינה אוסרתה ויש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו בשחטה דעבדה כעין צר וזו מיתתה אוסרתה ואין עליה שום איסור מחיים ויש ראה דלא נאסר מחיים מהא דמניא דמירובה (ב"ק 77 נה.) ובפרק אלו נטרות (כתובות 77 נה.) גג שור הנסקל וטבחיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא ליתיה במכירה וקאמר ריש לקיש התם במירובה כל שיטנו בטביחה ישנו במכירה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במכירה אינו בטביחה אכל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרובע עליו עד בית הסקילה או ליהנות בו מעט עד אותה שעה או אס היז בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו מכר ואין לו צעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש בו שה אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמה יתכן מן הקצוע אלא היכא דפריש מאליו כגון בנמאל צדי נכרי אכל אס נאסר בתערובת ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואס יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד צריבא ימותו כולן מדע דטבעת של ע"ז שנתערבה צריבא כולן אסורות ובפירשה אחת מהן פליגי רב ושמואל (י) אי אוסרת או לא אכל בההיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאיסורא לכל איסורי הנאה שפירשו מתערובת אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמה יתכן מן הקצוע ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש ליישב דברי ר"ת דשאני צ"ב כיון דאפשר ע"י ניכשנייהו ונייידן וא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ידעו עד שיסתאבו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ידעו ולא חיישינן לתקלה ובסיפא אמר צרובע ונרצע ידעו ולכשיסתאבו יפדס וישחטו ויאלכו מטעם כל דפריש מרובא פריש וי"ל דלא עבדינן תקנה צרעייה כיון דלאחר רעייה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: ואחרים באחרים כו'. הכא אין לחוש אי גרס הכי דאסר ספק ספיקא דהך צרייתא כו' יהודה אמיא וצ"ב התערובות (בבבא 77 נה.) מסקינן דר' יהודה אסר ספק ספיקא אפילו בשאר איסורין אכל דמתני' דכל הכלמים (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מ"ו) לא גרסינן ואחרות באחרות מדפריך צ"ב התערובות על שמואל דאסר ספק ספיקא מצברייתא שמתרת ולא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה ויש מפרש דמייירי שנתערבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספיקא וגרס נמי התם ואחרות באחרות וכו"ת מה לי נתערב בפעם אחת מה לי צ' פעמים איצטרך משום דליכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכתובות (77 טו.) דבעי רוב העיר רוב סעיה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גרירתא אפילו גדולה כאלטוביא: אלא

ולכן אין לאסור משולחת לומר דחל עליה איסורא לאחר שילוח לישחט ולאוסרה בצרכיה כדן שאר עופות עמאין דמתבי צקרא ופריך (והאי) רובע ורצע דאיסורו מחיים פי' דמחיים אסור לשחטן ולהקרינן לגבוה ומשני הני מילי לגבוה אכל להדיוט שרי והרי רובע ורצע צדידי דמחיים דמחיים חל עליהן האיסור לישחטן ואם צבלי חיים קאמרינן ורצע כן דאין שור הנסקל נאסר כל זמן שהוא חי שור שלא נגמר דינו שנתערב בשוורים אחרים שנגמר דינם כולם פטורין ומותרין בגיחה ועבודה ואין כאן עיניו הדין כיון דפטורין מסקילה מיהא לכשישחטו או ימותו יהו אסורין בהנאה והא דאומר שלהי פרק ד' והי' (ב"ק 77 נה.) וסו' דשור שנגמר דינו מכרו אינו מכור אפילו לרדיא היינו משום דאסור לענות דינו ומצוה לסקולו ועד דאין לו מכר (ו) ואין לו צעלים והלוקח אין יכול לחיות בו יותר משאר אדם אכל כי לא נגמר דינו מכרו מכור לשחיטה אי נמי לרדיא דמני' לערוקי לאגנא ובי שמיט ליה לאחר שנגמר דינו אסור בצרכיה כך נראה לר"ת וקשה דבשלהי פ"ק דערבין (77 נה.) משמע דשור הנסקל נאסר מחיים גבי האשה שמתה נהנין בשערה דמפרש התם זו מיתתה אוסרתה וזו גמר דינה אוסרתה ויש לפרש גמר דינה כלומר מחיים חל עליה איסור שאסורה אפילו בשחטה דעבדה כעין צר וזו מיתתה אוסרתה ואין עליה שום איסור מחיים ויש ראה דלא נאסר מחיים מהא דמניא דמירובה (ב"ק 77 נה.) ובפרק אלו נטרות (כתובות 77 נה.) גג שור הנסקל וטבחיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דברי רבי מאיר ואמאי הא ליתיה במכירה וקאמר ריש לקיש התם במירובה כל שיטנו בטביחה ישנו במכירה וכל שאינו בטביחה וכו' והוא הדין דכל שאינו במכירה אינו בטביחה אכל אי שרי בהנאה ניחא שיכול למוכרו לרובע עליו עד בית הסקילה או ליהנות בו מעט עד אותה שעה או אס היז בית דין מתעללין בסקילתו ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו מכר ואין לו צעלים זה לא יתכן ומה שפסק ר"ת בעד שיש בו שה אחד ספק דרוסה דשרינן מטעם דכל דפריש מרובא פריש לא יתכן דיש לאסור גזירה שמה יתכן מן הקצוע אלא היכא דפריש מאליו כגון בנמאל צדי נכרי אכל אס נאסר בתערובת ופירש לא אמרינן מרובא פריש ואס יש בעד ספק דרוסה אפילו אחד צריבא ימותו כולן מדע דטבעת של ע"ז שנתערבה צריבא כולן אסורות ובפירשה אחת מהן פליגי רב ושמואל (י) אי אוסרת או לא אכל בההיא גופא לא פליגי דכ"ע מודו דאיסורא לכל איסורי הנאה שפירשו מתערובת אסורין ולא אמרינן מרובא פריש וטעמא גזירה שמה יתכן מן הקצוע ל"ש חולין ל"ש קדשים ומיהו יש ליישב דברי ר"ת דשאני צ"ב כיון דאפשר ע"י ניכשנייהו ונייידן וא"ת ואמאי תנן ימותו לימא ידעו עד שיסתאבו שהרי כמה קדשים אמרינן בהו ידעו ולא חיישינן לתקלה ובסיפא אמר צרובע ונרצע ידעו ולכשיסתאבו יפדס וישחטו ויאלכו מטעם כל דפריש מרובא פריש וי"ל דלא עבדינן תקנה צרעייה כיון דלאחר רעייה נמי לא משתרי אלא מטעם כל דפריש: ואחרים באחרים כו'. הכא אין לחוש אי גרס הכי דאסר ספק ספיקא דהך צרייתא כו' יהודה אמיא וצ"ב התערובות (בבבא 77 נה.) מסקינן דר' יהודה אסר ספק ספיקא אפילו בשאר איסורין אכל דמתני' דכל הכלמים (ע"ז מט.) ובמס' ערלה (פ"ג מ"ו) לא גרסינן ואחרות באחרות מדפריך צ"ב התערובות על שמואל דאסר ספק ספיקא מצברייתא שמתרת ולא משכח דקאי כשמואל אלא רבי יהודה ויש מפרש דמייירי שנתערבו כל האחרים באחרים דליכא אלא חד ספיקא וגרס נמי התם ואחרות באחרות וכו"ת מה לי נתערב בפעם אחת מה לי צ' פעמים איצטרך משום דליכא תרי רובי כדאיתא בפ"ק דכתובות (77 טו.) דבעי רוב העיר רוב סעיה ושרינן אפילו בעיר קטנה ואין הולכים אחר רוב העיר גרירתא אפילו גדולה כאלטוביא: אלא